

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Adres : Bezuidenhoutseweg 105-113
2594 AC Den Haag
Telefoon : +31(0)70-3382700
E-mail : secretariaat@lto.nl
KvK : 40413400
Rekening : NL32 RABO 0357606760

Datum : 7 februari
Ons kenmerk : 20200207/TE/SMi
Onderwerp : Inspraakreactie LTO Nederland op het Schone Lucht Akkoord
Informatie : Herman Litjens | herman.litjens@zlto.nl | 06 21 23 25 85

Geachte heer, mevrouw,

Via deze brief reageert LTO Nederland, mede namens de POV, op het Schone Lucht Akkoord. Een gezonde lucht is voor iedereen belangrijk, ook voor boeren en tuinders. De agrarische sector in Nederland neemt haar verantwoordelijkheid en spant zich in om emissies te laten dalen. Met resultaat: door het toepassen van betere technieken daalt de fijnstofuitstoot uit de veehouderij en sinds de jaren '90 is de ammoniakuitstoot met bijna 70% gedaald. Daarmee wordt ook de vorming van secundair fijnstof vermeden.

Dierlijke sectoren gaan de emissies verlagen

De inzet van LTO Nederland en de POV is er op gericht om alle emissies in de komende jaren verder te verminderen. De belangrijkste veehouderijsectoren hebben in hun sectorale duurzaamheidsagenda's ambities opgenomen om emissies de komende jaren terug te dringen. Dat geldt ook voor fijnstof en ammoniak. Daarvoor hebben ze inmiddels een uitvoeringsagenda opgesteld.

Bij het reduceren van emissies hebben bronmaatregelen de voorkeur. Daarnaast moeten maatregelen integraal duurzaam zijn met het verbeteren van het stalklimaat als doel. Naast emissiereductie, moeten ook aspecten als dierenwelzijn, brandveiligheid, energie en klimaat meegewogen worden. Dit geldt ook voor nieuwe stalsystemen: deze moeten leiden tot minder uitstoot, maar tegelijkertijd ook tot een beter stalklimaat voor mens en dier. Soms zijn deze eisen tegenstrijdig, denk bij bijvoorbeeld aan de maatschappelijk gewenste omschakeling van kippen in kooisystemen naar scharrelsystemen. Dit verdient aandacht en een zorgvuldige afweging bij het nemen van maatregelen. Veehouders kunnen en willen verantwoordelijkheid nemen om emissies terug te dringen, maar kunnen alleen investeren in betere stalsystemen als het verdienmodel op orde is en het aansluit bij het investeringsritme van de bedrijven. Investerings in huisvestingsysteem worden gedaan voor minimaal 15 tot 20 jaar. Het Rijk kan helpen om de investeringen te versnellen door financieel bij te dragen aan de noodzakelijke investeringen. Zorg daarnaast dat de investeringen voor fijn stof de investeringen in andere verduurzamingsdoelen versterken en/of elkaar niet in de weg zitten.

Specifiek voor primair fijnstof uit de pluimveehouderij, is er een sectorplan ontwikkeld. Die is ook beschreven in het Schone Lucht Akkoord. De pluimveesector neemt haar verantwoordelijkheid naar rato van haar aandeel in de productie van fijnstof, om toe te werken naar het niet overschrijden van de advieswaarden van de WHO. De kern van het sectorplan is een generieke aanpak, aangevuld met specifieke gebiedsgerichte maatregelen in de zogenaamde "hotspots" waar de fijn stofuitstoot het hoogst is. In deze gebieden is de meeste gezondheidswinst te behalen.

Berekenen gezondheidswinst

Bij het berekenen van de gezondheidswinst is al het fijnstof kleiner dan PM_{10} onder één noemer geschaard. Het is echter niet duidelijk of gezondheidsschade wordt veroorzaakt door roetdeeltjes kleiner dan PM_1 , het grovere primaire fijnstof tot PM_{10} of het secundaire fijnstof. Er zijn indicaties dat vooral de roetdeeltjes gezondheidsschade opleveren. Om doelgericht en effectief maatregelen te kunnen nemen is het belangrijk dat nader onderzocht wordt wat de grootste gezondheidsrisico's zijn.

Betrokkenheid sector

Binnen het Schone Lucht Akkoord wordt een pilot opgezet voor emissiereductie binnen de landbouw. Het is een pilot met drie onderdelen; betere benutting bestaande technieken en beter toezicht, aanpak bestaande situaties, de aanpak van bestaande situaties in het kader van de Crisis- en herstelaanpak en tenslotte de bouwstenenaanpak via het Omgevingsplan. Het is een pilot waar alleen overheden bij betrokken zijn. LTO Nederland pleit ervoor de sector nadrukkelijk bij de pilot te betrekken. Dit vergroot het draagvlak onder veehouders en leidt bovendien tot betere resultaten. Ten aanzien van al de drie de onderdelen, maakt LTO Nederland zich zorgen over de mogelijke willekeur in gemeentelijk en provinciaal beleid. Het borgen van voldoende rechtszekerheid ontbreekt in de beschreven aanpak, terwijl dit wel wenselijk is. Het is een reden te meer om de sector zelf bij de aanpak te betrekken.

Meten is weten

Bij de huidige aanpak van stalsystemen wordt uitgegaan van standaardemissiefactoren. We willen die aanpak verbreden naar een situatie waarin daadwerkelijke emissies gemeten worden. Op die manier krijgen veehouders meer inzicht in hun emissies en geeft ook meer mogelijkheden om met managementmaatregelen te sturen. De omschakeling naar een dergelijke aanpak vergt tijd. LTO Nederland mist in de beschreven aanpak de ruimte om hier experimenteel mee van start te kunnen gaan. Wij pleiten voor een systeem waarin veehouders die emissies op deze manier succesvol terugdringen, ontwikkelruimte kunnen verdienen.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,

Trienke Elshof
Portefeuillehouder Gezonde Leefomgeving